

KŘESŤANSKÉ LISTY A HUSŮV LID

časopis Národní Jednoty Československých Protestantů v Americe a v Kanadě

Ročník LXII (XXI)

Chicago, Illinois, Únor (Feb.) 1960

Čís. (No.) 2

Entered as second-class matter at the Post Office at Chicago, Illinois. Additional entry at Taylor, Texas. Acceptance for mailing at a special rate of postage provided for in section 1103. Act of October 3, 1917, authorized July 11, 1918.

Karel Toman:

Únor

*Kdo ticho miluješ a samotu
a v lesích hlubokých a v míru sněžných polí
nasloucháš rytmu života,
zda někdy neslyšíš
hlas hlubin?*

*Zní z dálky karneval vražd, krve, umírání.
Mlčení země boří.
Však dole*

*tep srdce chvěje se a skrytý pramen z temnot
dere se k světlu.*

*A píseň mladých vod
tvé srdce opije a hlavu štěstím zmání,
že v zoufalství snad, ve víře však nejsme sami.
(Měsíce)*

Jaroslav Šimsa:

Kámen, který zavrhli stavitelé

(V měsíci patnáctého výročí tragické smrti Jaroslava Šimsy v koncentračním táboře v Dachau, otiskujeme na jeho památku část přednášky, kterou proslavil na 28. hlavním sjezdu Svazu SCME v Časlavi dne 28. června 1936. Poseřství ŘZimovy přednášky jest právě tak aktuální dnes jako bylo před 24. roky. Přednáška vyšla tiskem v. r. 1936 pod názvem, "Kristus mezi národy." Jaroslav Šimsa dokončil svou pozemskou pouť 12. února 1945. Pozn. redakce.)

Lidstvo se dnes znovu ohlíží po novém úhelném kameni. My jsme si zvolili Toho, bez kterého se chtějí obejít stavitelé dnešního světa. Daleko však nejsme, sestry a bratři, osamoceni s tímto voláním a stavíme se

jen do nepřehledné řady lidí, toužících po přerodu a bojujících za lepší zítřek s vírou v Boží pomoc. Jak může Ježíš Kristus přemoci všechno to zlé, v němž jsme teď postaveni? A k čemu nás volá Jeho příklad a Jeho slova? Chci vám zcela konkrétně ukázat, jak náš Pán vede boj s těmi silami, které si činí v našich dnech nárok na náš život i na naše svědomí. Věřím, že jedině on nám může vrátit pokoj a mír, po němž toužíme a voláme všichni.

Kristus a vlastenectví

Kristus dal nám především příklad, jak máme správně pochopit omezení, dané lidem jejich příslušností k určitému národu. S počátku nesl své poselství jenom k lidem svého národa: sám Žid z židovské krve a z židovského prostředí mluví především k Židům. Na jeho krajanech mu záleželo daleko více než na všem ostatním nežidovském lidstvu. Několikrát pravi, že přišel nalézt ztracené ovce a zachránit zahvnuté ovce domu izraelského. I své učedníky spočátku varuje, aby nechodili na cestu pohanů a nevcházeli do města cizáckých Samaritánů. "Ale raději také jděte k ovcem zahvnutým z domu izraelského." Tu však naráží na některé věci, které jsou silnější než jeho úmysl.

Zena kananejská, Samaritán a římský setník.

Klečí před ním pohanská matka a prosí ho o pomoc pro své dítě. Jsou jenom jeho vlastní krajané dětmi toho Otce, který ho poslal? Dobrá, dej aspoň nebhým šňátkům drobtý se stolu pánů! Kristus je zaražen: jaká víra v jeho vlastní poslání! A tu se v něm něco láme a něco se přelévá přes hranice, kterými jest obehnan židovský národ. Také v případě římského setníka podivuje se Ježíš, že ani v Izraeli tak veliké víry nenalezl. V těch osobních setkáních s příslušníky cizích

KŘESTANSKÉ LISTY a HUSOV LID

Christian Journal and the People of Hus
Křesťanské Listy 1898 Husův Lid 1940

Vychází měsíčně. Vydává Národní Jednota
Československých Protestantů v USA
a Kanadě

Published monthly by the National Union of
Czechoslovak Protestants of America

Redaktor (Editor) J. P. Tatter
Box 59, Hillsboro, Wisconsin

Články, zprávy pro časopis a knihy k recenzi
posílejte na redaktora.

Za své příspěvky odpovídají autoři sami.

Předplatné — Subscription \$2.00 per year.
Předpliatné, milodary na časopis, jakož i pří-
spěvky Jednotě pro uprchlíky, na m'ško pro
děti běženců a na léky pro děti trpících, za-
sílajte laskavě na adresu pokladníka Jednoty:

Mr. John Opie, 4800 South Hoyne Ave.
Chicago 9, Illinois

Return Address Adresa Administrace
4800 South Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois

národů Kristova láska k lidem přemohla vše-
chny ostatní ohledy a určila jeho rozhodování
tak, že když chtěl nejbližším rodákům vy-
světlit, co znamená nová "láska k bližnímu",
staví v podobenství, které přetrvává věky, muže
cizince, milosrdného člověka ze Samaří za
vzor pro své příští učedníky.

Evangelium všemu stvoření!

A tato láska Kristova rostla a rostla a
stala se všeobšáhlou, universální silou, která
přeměnila a přeměňuje svět: prolomila hra-
nice národů a statů a zemědělí. Konečný
příkaz Ježíšovým učedníkům zní: "Jdouce po
všem světě, kažte evangelium všemu stvoření.
Kdo uvěří a pokřtí se, spasen bude . . ."
"Protož jdouce, učte všechny národy . . ."
Tak Bůh Ježíše Krista, Bůh druhdy Abraha-
mův, Izákův, Jákobův se stal Bohem celého
světa a Pánem dějin. Křesťanu nepřísluší
soudit, do jaké kůže koho Bůh ráčil oblécti.
jemu jest přikázána solidarita s každým Bo-
žím dítětem a lidstvo celé je mu jednou ro-
dinou.

Světovost křesťanství.

A také hned od počátku křesťanství mu-
selo vybojovávat tuto novou zásadu. Víte, že
bylo napjetí mezi křesťany židovského a ne-

židovského původu v prvotní církvi. Jaký zá-
pas musel vést Pavel o první misií. V jeho
korespondenci i v Skutcích apoštolských má-
me o tom tolik zpráv. Čtete jen 22. kapitolu
Skutků. Když Pavel oslovil židy hebrejsky,
tím ochotněji prý zachovali ticho; ale když
jim vylčil, jak žil až dosud a když se dostal
k vrcholnému okamžiku svého života, v
němž slyšel Boží hlas: "Jdi, neboť já tě pošlu
daleko k pohanům," vlastenečtí posluchači se
vzbouřili a hlasitě křičeli: "Pryč se země s
takovým! Nesluší jemu živu býti!" A i mezi
apoštoly byly spory o kázání evangelia mezi
pohany. Pavlova misie znamená první světové
vítězství Boží lásky, vtělené v Krista: od té
doby křesťanství je nemyslitelné bez misio-
nářů. (Schweitzer!) Jaký hluboký symbol, že
první misionář změnil své jméno, projde
všechn kraj tehdy známé země a umírá da-
leko od rodného Tarsu v Římě. Vzpomeňte
si, že i náš sv. Vojtěch byl zabit mezi Prusy,
Milíč z Kroměříže zemřel v Římě, Hus byl
upálen v Kostnici, Komenský zemřel v Am-
sterodamě. Křesťanství bylo vždy záležitostí
nadmárodní a v každém stolctí se vedl znovu
boj o světovost zvěsti evangelia.

Světovost a světovládnost

Pokud byl Kristus živým pánem církve,
církve musela dát pevný výraz této své uni-
versálnosti. "Kať kolén tén gčn", po celé
zemí rozptýlena a přece jedna, bratrsky jed-
nomyslná ve víře a v lásce, spojila církev
středověká všechny, kdo uvěřili v Boha Je-
žíšova, kdo se spolu modlili a kdo v dvoj-
jediném přikázání lásky viděli nejvyšší zákon
svého života. Idea takto katolické církve
bezděčně překonávala i kmenovou roztržě-
nost tehdejší Evropy a z tohoto nadnárodního
církvního útvaru rostl evropský internacio-
nalismus. Z podvojnosti moci duchovní a
světské té doby zůstal dodnes názor, že po-
litika je podřízena mravnosti. Láska však ne-
zůstala paní církve: když se spojila církev s
pohanským státem, byl do ní vlit jed, o
němž mluví Chelčický: touha po moci a po
vládě nad dušemi. Z tohoto zkažení vyrostl
církvní absolutismus, jež lidé nakonec ne-
snesli a svrhli. Svrhli to násilně a nesvobodné
panství popapežtělů církve ve jménu svobo-
dy víry, ale ani církvní oprávcové nezasta-
vilí proces posvětšování církve a odcírkev-

ňování všech oblastí života. Postupně celé velké provincie se dostaly z vlivu organizovaného křesťanství a byly ztraceny pro Krista často také vinou církvi: školy, obchod a hospodaření, rodina, umění a politika.

Politika odpadla nejdřív: stát byl už dávno přenechán císaři, a za našich dob státní a národní život má nové bůžky, boha krve a země, Baala, ztělesněný zákon půdy a plodnosti, a boha brutální síly, Molocha. Zde bude tedy zápas o pokřesťanění světa nejtěžší a nejdůležitější.

Moderní nacionalismus a etatismus.

Moderní nacionalismus narostl v 19. století, kdy se prakticky dokončovalo posvěštění křesťanství a to, co začala lutherská církev: všechna autorita byla odevzdána světským politikům, a na místo uprázdněné po svržení absolutismu církve draf se "národ" a za ním "stát." Křesťané si spočátku ani neuvědomovali, že ve víře ve věčný národ a všemocný stát vzniká největší kacířství s jakým se kdy potkalo křesťanské pojmání lidského života. Zapomněli i na sám příkaz evangelia, aby se nepřipodobňovali tomuto světu, a více méně dělali kompromisy s modreními myšlenkovými směry.

Proč je nacionalismus tak velkým pokušením pro křesťana?

V samé podstatě nacionalismu je skryta tendence, učinit z národa nejvyšší všemu nadřazenou instanci, která si dělá totální nárok na člověka, která definitivně rozhoduje o tom, co je dobré a zlé a které je vše dovoleno. Je-li však "naším pánem" Ježíš Kristus, znamená to, že absolutním zákonodárcem je Bůh sám a že Boží zákon je vyšší než všechny zákony národního citu a národní půdy. Jedině Bůh, kterému patříme, činí si oprávněný nárok na naše svědomí; před Bohem se cítíme vinni, před jeho soud budeme voláni a k jeho soudu a k jeho lásce se odvoláme ve svých lidských přích. Také národ a stát se má poklonit před Učinitelmem vši země: povvšuje-li se však vzpoune na místo Boha samého a prohlašuje-li se za něco věčného, víme, kam toto šílenství vedlo zcela nedávno: k válce, jaké dějiny dosud neviděly.

Krev není voda.

V novodobém nacionalismu je popřena víra v duchovní určení člověka. Spojuje nás

prý krev v našich žilách, krev, která není voda a která nás tajemně váže v národ. Všimněte si, sestry a bratři, jak tento materialistický výklad, proti němuž musel na př. náš T. G. Masaryk po celý lidský věk probíjet ušlechtilé chápání češství, stále a stále se i mezi námi udržuje. My se sice smějeme rasovým teoriím, které nazýváme rasovým šílenstvím, a odmítáme rozlišování vyšších a nižších ras a národů, ale i v našem nacionalismu je mnoho z toho německého materialismu. Ted' se na př. při propagaci brannosti mnoho vzpomíná Žižky. Ale dávejte pozor na to, co z Žižky dochází veřejné chvály: jenom ten meč a nanejvýš ruka, jejíž chloupky a žíly tak podrobně popisoval v rozhlase a na scéně nedávno český spisovatel—je toto Žižka? Jaké srdce měl ten muž a ve jménu čeho vytáhl do boje, co znamenají slova "Boží bojovníci" a "bojovníci zákona Božího," proč neměl jen meč v ruce, také Bibli, o tom se mlčí. Vidím v tom symbol našeho průměrného vlastenčení: ne o myšlenky, o víru, o duchovní obsah českých dějin jde našim nacionalistům, ale o rozdílení síly a bojovné nálady. V té ruce Žižkově a v obecném zlehčování Chelčického a bratří, kteří pro víru odešli z vlasti, vidíte nejlépe, jak musíme znovu bojovat o správné pochopení Masarykových výkladů o smyslu našich dějin.

"Blaho vlasti" či "pravda vítězí"?

Nacionalismus nafoukne obyčejně některé heslo, za kterým se kolikrát nic neskrývá, takže hraje všemi duhovými barvami jako mýdlová bublina. Prohlašuje "blaho vlasti" za nejvyšší cíl národních snah, ale kupodivu, vylučuje při tom z národního obecnství ty, kdo vidí prázdnotu všelijakých těch hesel a kdo věrni i vědeckému poznání upozorňují na duchovní základ kterékoli organizované společnosti, a tedy i společnosti národní a státní. Pamatujte vřdvcky na heslo zakladatele našeho státu: Pravda vítězí, které je v období zesvětlělého křesťanství laickou obdobou hesla husitského: Pravda Páně vítězí. Život a snahy národa jsou tu postaveny pod veliké a věčné měřítko Boží pravdy a Božích zákonů. Kdo neposlouchá hlas pravdy a kdo chce vlast zvelebit jen hrubou silou, zbraněmi, demonstracemi a při tom předem se

prohlašuje proti jakékoli nápravě světa, aby byly odčiněny křivdy na lidech chudých, nerozumí ničemu z těch idejí, na kterých byla budována naše republika. Uzkoprsý egoismus národní je nečeská a nesprávná cesta; my po ní jít nemůžeme.

Totalitní stát.

Národní egoismus je nyní zesilován "svatým egoismem" států, z nich mnohé zapomněly na to, že byly původně zřízeny pro pořádek a pokoj, a nesmyslně se chtějí starat o všechno možné, jen ne často o své vlastní úkoly. Stát dnes nejenom staví školy a vědecké ústavy, armády a nemocnice, silnice, železnice a letadla, ale dozírá i na obce a města, zpravuje lesy a statky, hospodaří na polích a v zbrojovkách, vyrábí kuřivo, staví obytné domy a kryty, pečuje o nezaměstnané, má policii a četnictvo pro bezpečnost občanů atd. Jaký div pak, že chce i ovládnout celý život všech občanů, a že jim předpisuje dokonce i pozdrav a chůzi a způsob oblékání, kontroluje četbu i rodinnou výchovu i smýšlení a citění chce usměrnit, a dokonce se staví nad Boha, usurpuje pro sebe Boží přívlastky, zvláště všemohoucnost, a potlačuje církev a svobodnou víru. Nulla salus extra statum—mimo stát se nezachráníš, nic proti státu, všechno a všichni pro stát, je devisa druhé čtvrtiny tohoto století.

Komu se pokloníš ty?

A tak hoří před námi stará otázka: kdo je posledním pánem našeho života a smrti? Je jím živý Bůh, Bůh Ježíše Krista, či stát, rasa, národ? Máme se poklonit Baalu a odevzdat se jeho náboženství tajemné krve a půdy? Anebo máme v náhlém šilenství vzdát hold Molochu, jenž požívá své ctitelé? Má vládnout mezi národy Kristus, t. j. Boží vůle. Boží láska. Boží mír, anebo někdo jiný a něco jiného, nějaké jiné božstvo? Otázka je to stará a také správná odpověď je stará. Je na nás, v krizi doby dobře rozumět dědictví otců a uchovat je přes bouři: v hodině, ve které řve moderní Leviathan, klaníme se v tiché pokoře Kristu Králi, Kristu Tvůrci míru, kterého je tolik třeba zmítanému světu.

Kristus je tvůrcem pokoje mezi národy proto, že jeho tichý hlas lásky proniká vším zmatkem a přehlušuje všecken hlomoz světa

a žádá si tvé, naší odpovědi. Každá opravdová práce pro mír je částí té odpovědi na volání evangelia. Ale pamatujme při tom:

Kdybychom mluvili tak, že bychom pohnuli velkým posluchačstvem a kdybychom rozezvučeli všechny zvony na oslavu míru, ale lásky kdybychom neměli, nic nejsme.

Kdybychom dali všechno, co máme, do služeb věci spravedlnosti, pokoje a svobody, a kdybychom i své tělo vydali do žaláře jako protest proti militarismu, ale neměli lásky, nic to nikomu neprospěje.

Teprve láska, která se neraduje z nepravosti a křivdy, ale má radost z pravdy, přemáhá svět a je poslední silou lidského života.

Naše námaha o sbratření světa, o dorozumění mezi všemi národy . . . naše práce pro mír vypjaté úsilí . . . zabránit krvavé válce, může ztroskotat. Nemůže však ztroskotat naše životní přesvědčení, že konečné vítězství patří tomu, o kterém řekl apoštol:

Požehnány budou všechny národy v tobě.

MODLITBA

Bože, kterýž jsi pravdu a lásku! Vytrhni nás z žádostí, které nám překážejí v tom, abychom cítili tvou přítomnost, tvé vedení. Sami o sobě jsme málodušní a slabí, jsme jako stěhla ve větru. Ty jediný jsi naší oporou, jen v tobě jsme pevní. Kéž se neoslabí pouto, vžičí nás k tobě!

Ochraňuj nás před nebezpečím světa, před hněvem a pýchou, před sobectvím, nelaskavostí a nečistotou. Pomoz nám, abychom zůstali věrnými a tebe poslušnými v každém neklidu života. Udržuj naši paměť ve svěžesti, abychom na tvá dobrodíní nikdy nezapomínali a vždy věděli, že nás životem vede jen tvé milosrdenství a tvá láska.

(Ze sbírky, "Modlitby" od P. Pittera; objednávkou vyřizuje autor. Adresa: Nurnberg, Trierer Str. 126, DBR. Cena 50c).

Žádný člověk není povinen, aby byl bohatý nebo veliký, ani aby byl moudrý; ale každý člověk má povinnost být poctivý.

Smiles.

Vězte, že Hospodin jest Bůh; on učinil nás, a ne my sami sebe, abychom byli lid jeho a ovce pastvy jeho. Zalm 100,3.

Józa Novotný:

Boží růst

"Patřte na kvítí, kterak rostou, nedělají, ani předou, pravím" pak vám, že ani Šalomoun ve vsi své slávě nebyl tak odín, jako jedno z nich."

Lukáš 12:27.

Kterak rostou! Když někoho delší dobu nevidíte a pak najednou se s ním setkáte, obvykle jste překvapeni, jak vyrostl. Hlavně jest to pravda o dětech. Rodiče jsou hrdí, že jejich děti rostou. Někteří z nich dělají čárky na dveřích, kam až dítě povyroستlo. Když dítě neroste, jest to příčina, proč se rmoutit.

Tělesně většina z nás roste. Mnozí rostou i finančně. Lidé kteří chodí do škol, rostou rozumově. Jest však důležitou otázkou, zda i duchovně rosteme. Pán praví, že kvítí polní roste. Ano, chvíli si odpočine v zimě. Avšak na jaře zase začne růsti. Vše zdravé roste. Bůh žije a dává všemu živoucímu příležitost růsti.

Petr praví: "Abyste rostli v milosti a znalosti našeho Pána a Spasitele, Ježíše Krista"

Jak můžeme růsti tělesně? Jsou určité podmínky zdravého růstu. Které jsou to? Jídlo, spánek, odpočinek, pohyb. Vyplňte tyto podmínky a porostete. Rostliny potřebují vodu, sluneční jas, dobrou půdu, dobré símě.

Avšak tytéž zákony platí o duchovním světě. Autor slavné knihy: "Největší věc na světě," Henry Drummond, napsal jinou slavnou knihu: "Přirozený zákon v duchovním světě." Chceš duchovně růsti bez splnění podmínek růstu? To arci nejde. Jsou lidé, kteří vás ujistí, že jsou nešťastní a nevědí proč. Dobře jest uvážit, co děláme pro svou duši. Což i duše potřebuje potravu? Ano. V Novém zákoně čteme o muži, který se zabýval touto otázkou. Měl stodoly plné obilí. Neměl dosti místa na novou úrodu. Měl jednoduché řešení. Rozbořil staré stodoly a nastavil větší. A pak řekl své duši: "Má duše, buď dobré mysli. Jez a pí." Bůh mu však řekl: "Blázne". Proč? Protože duše nemůže jíst to, co jest v stodole. Znáte pohádky o trpasličích. Horší jest člověk, který má obří tělo, avšak duši má trpasličí.

Povzbuzující pravdou jest, že duše může růsti. Jaké možnosti má duše? Apoštolé byli prostí rybáři. Avšak pohleďte, jakými slav-

nými spisovateli se stali. Viděli jste obraz domku, ve kterém se Lincoln narodil? Jistě jste se narodili ve větším domě. Jak jen byl Lincolnův ohromný vzrůst možný? Intelektuálně vyrostl, protože po těžké tělesné práci celé noci proseděl u knih. Avšak nikdy nepomněl na duchovní růst. Ráno si přivstával a tak o páté ráno sytil svou duši Slovem Božím. Co jest potravou duše? Slovo Boží, modlitba, společné shromáždění. Naše duše nemusí stárnout. Nemusí dostat vrásky. Může zůstat stále mladou. Ale ano, naše tělo stárne. Avšak duše nemusí. Jen pohleďte na některé lidi. Čím jsou starší, tím jsou krásnější duchovně. Někteří lidé jsou staří duchovně v osmnácti letech. Jiní jsou mladí v osmdesáti.

To důležité, co si máme pamatovat, jest toto — že zastavenému duchovnímu růstu může býti pomoci. Hleďte na květinu ve sklepe. Jest celá zvadlá. Vyneste ji ven. Ořežte suché větve, zalejte ji, dejte jí na slunce. Brzy uvidíte zázrak. Chcete naříkat sami nad sebou? To jest dobré, avšak nezapomínejte! Jest pro vás naděje. Znal jsem člověka, kterého hřích zničil. Ukázal jsem mu fotografii před jeho pádem. Dal se do pláče. To bylo dobré. Avšak pak jsem ho upozornil, že jest možná cesta zpět. Musil jsem ho upozornit, že musí mnohé nepěkné ratolesti ořezat. Chcete mít pěkné jahody v zahradě? Musíte býti nemilosrdní a ořezat dlouhé výhonky, než budete moci mít dobré ovoce. Mnozí křesťané rostou, avšak tam, kam nemají. Odřízní zájmy, které vyžadují mnoho času, abys měl více času pro království Boží. Musíš učinit místo pro zájmy království Božího. Nemám na to kdy, řekneš. To není pravda. My vždy máme kdy na to, co milujeme. Dáváš přednost určitým věcem. Proč nedat přednost tomu nejdůležitějšímu? Proč nedat na prvé místo to, co půjde s námi i na věčnost?

Vyrostla tvá známost Slova Božího od minulého roku? Možná, že jsi větším expertem ve sportu, zábavách než v náboženství. Proč nebýt znalcem Knihy knih? I lajk může si osvojit odborné znalosti určitých knih Slova Božího.

Kolik času věnuješ rozhovoru s Tím, který ti může více posloužit než tvoji nejlepší přátelé?

Jest tvoje místo v chrámu Páně pravidelněji obsazeno dnes než před rokem?

Zdali pak máš více trpělivosti se svou manželkou, dětmi a bližními? Ano, chceš, aby jiní měli s tebou více trpělivosti, protože jsi zamilován sám do sebe.

“Samí sebe zkoujete, sami sebe ohledujte”, praví Slovo Boží. My však mnohem raději zkoujeme ty jiné, ohledáváme jiné.

Zajímavý jest pohled do dnešního Československa. O tom nebude nikdo pochybovat, že naše vlast pod komunismem nevyrostla. Nevyrostla hmotně. Stačí srovnat průměrný život dnešního člověka v naší rodné zemi s životem v republice Masarykově. Nikdo se s námi o to nebude hádat, že hmotně tam jest mnohem hůř než před tím. A kulturně? Jaká poušť jest na příklad v literatuře. Tak zvaná krásná literatura neexistuje. To, co tam pod touto vinětou vydávají, se prostě nedá číst. Nejhorší však to jest v duchovním světě. Duchovní svět se jen s největší potíží udržuje nad hladinou. Vždyť jest v programu komunismu vše duchovní, vše nemateriální nejen omezit, nýbrž zničit.

A tu jest nesmírně důležité upozorňovat hlavně rodiče, aby bděli nad svými dětmi, aby jejich duchovní růst netrpěl, aby vydržely nátlak na ně z venku od dnešního hmotářského režimu, nejúhlavnějším nepříteli všeho toho, co jest nám tak drahé.

A v tomto boji jistě nám pomůže ten, který řekl: “Patřte na kvítí, kterak roste.”

Amen.

Pavel Javor:

Před novým cílem

*Jednoho dne jako by kdosi povědomý
v temnotách přišel, za ruku tě vzal,
a minuv s tebou ulice a domy,
uprostřed lesa krásně zazpíval —*

*Jednoho dne už nezní tvoje hrana,
zatoužíš prudce k nebesům se vznést.
Srdce je jako louka rozzpíváná
a zapomnělo na bolest —*

*Jednoho dne zas touha křídla zdědí,
žádná bolest tě pak už nebolí
a píseň je i na smrt odpověď.
To před novými stojíš úkoly.*

(Ze sbírky, “Nad plamenem píseň.”)

Přemysl Pitter:

Poslušnost vrchnosti

Dva nejvyšší představitelé německé lutherské církve se ocitli ve sporu o výklad proslulého výroku apoštola Pavla, jenž píkazuje: “Každá duše vrchnostem poddána buď, neboť není vrchnosti, jediné od Boha, a kteréž vrchnosti jsou, od Boha zřízené jsou. Kdo se tedy protiví vrchnosti, Božímu zřízení se protiví.” — Podle biskupa Dibeliusa platí křesťanova poslušnost jen vrchnosti po právu vládnoucí, kdežto biskup Lilje zastává názor, že by nebylo vrchnosti, kdyby ji Bůh nepřipustil a že z toho plyne křesťanova povinnost uznávat a poslouchat vládu, pod jejíž moc je postaven.

Tato otázka má dalekosáhlé důsledky pro německé evangelíky lutherského vyznání a znamená uznávat či neuznávat komunistickou vládu na východním území Německa. Kdyby se evangelíci ve Východním Německu postavili na stanovisko Dibeliusuovo, vláda by je prohlásila za nepřátele státu a pronásledovala rozhodněji nežli dosud. Církevní správa ve Východním Německu je si vědoma tohoto nebezpečí a proto již úředně prohlásila, že stojí na stanovisku Liljovu.

Jistě se věc týká také nás, křesťanů českých a slovenských a vlády, která panuje v naší zemi. Jsou též i mezi našimi evangelíky ve vlasti lidé, kterým slovo apoštola Pavla o poslušnosti vrchnosti určuje jejich poměr k režimu, a i když nesouhlasí s jeho počínáním, nepokládají za správné, zaujmout k němu postoj nepřátelský. Takto mi vyjádřil své stanovisko člen delegace, složené z představitelů reformačních církví v Československu, s kterým jsem mluvil na církevním sjezdu ve Frankfurtě. Církvev, pravil, není na to, aby dělala revoluci; úkol církve je udržovat a šířit evangelium o spasitelné moci Kristově a odpuštění hříchů. V tomto úkolu vláda církvi nebrání, a brání-li, pak je to kříž, který musí církev vzít pokorně na sebe.

Zní to náramně zbožně, ale je tomu opravdu tak? Kristova církev je sbor těch, které si Bůh vybral, aby zvěstovali Kristovo učení a usilovali o Kristovu vládu, o Boží řád na zemi. Dvěma pánům nelze sloužit, praví Ježíš. Buď jsme se poddali Kristu a řídíme se jeho příkazy, nebo se poddáváme světským

vrchnostem a řídíme se příkazy jejich. Ovšem, příkazy světských vrchností nemusí být vždy v rozporu s příkazy Kristovými. Po převzetí moci komunisty jsem byl nucen s nimi spolupracovat. Leccos, co mi úřady nařizovaly, bylo dobré a konal jsem to rád; o leccems jsem měl názory jiné, ale protože to byly věci po stránce mravní nedůležité, mohl jsem je konat bez výčitek svědomí. Avšak brzo jsem byl postaven před rozhodování, v nichž kompromis by byl znamenal zpronevěru duchu Kristovu. Jak jsem tedy mohl poslehnout vrchnost a podřídit se jí?

Nevím, jak tot apoštol Pavel myslel, když psal křesťanům v Římě svůj dopis a v něm slova: "Každá duše vrchnostem poddána buď, neboť není vrchností, jediné od Boha, a kteréž vrchnosti jsou, od Boha zřízené jsou. Kdo se tedy protiví vrchnosti, Božímu zřízení se protiví." Myslel apoštol Pavel opravdu každou světskou vrchnost a poslušnost za všech okolností a nepodmíněnou? Tomu by se přičilo zvolání Petrovo a ostatních apoštolů, že "více sluší poslouchati Boha než lidí!"

Jdeme k nejvyššímu rozhodčímu, k Ježíši Kristu. Jak On poslouchal vrchnosti? Jeho nejbližší církevní vrchnost byla Židovská rada, synedrium. Byla to tato vrchnost, která jej odevzdala jiné vrchnosti k potrestání, když její pravomoc nestačila na vynesení rozsudku smrti. Stojí před Pilátem, Ježíš mu prohlásil: "Neměl bys nade mnou pražádné moci, kdyby ti nebyla dána shůry." Tedy v tomto smyslu byl Pilát resp. jeho úřad vrchností od Boha, to jest: bez Boží vůle, bez Božího dopuštění by byl Pilát bezmocný.

Musím myslet při tom na Hitlera. Také on byl vrchností od Boha v tomto významu. Když pak v dané chvíli mu Bůh odňal moc, byli jsme svědky jeho pádu. Jistě byly i dobré věci, které Hitler nařizoval, a učedník Kristův je mohl s dobrým svědomím konat. Avšak byly věci, ve kterých se jeho svědomí bouřilo a my se dnes dovídáme o statečnosti mnohých takových jednotlivců, kteří ve svém odporu k nacistickému řádění nasadili život. Jen z odporu k zločinné vrchnosti vznikla za Hitlerova režimu Vyznavačská církev, na kterou jsou dnes lutherští evangelíci hrdí. Jakto, že se teď někteří opět ustra-

šeně schovávají za Pavlův jinoznačný výrok!

Přenechal bych tuto otázku lutherským bratřím, kdyby se netýkala nás samých. Nebylo by Husa, kdyby se byl poslušně podřídil rozkazu nejvyšší církevní vrchnosti, aby odvolal jako bludy, co poznal jako Boží pravdu. Nebyla by vznikla Jednota českých bratří, kdyby se byli její členové poslušně podrobili církevní a světské vrchnosti a zavrhlí, co jim bylo svaté. Nebylo by Masaryka a jeho díla, kdyby byl nebořil autority věky posvěcené, ale přežil. Nebylo by vůbec proroků, kdyby nebylo kacířů, vzbouřenců a protestantů všeho druhu. Lidstvo by ustrnulo v zajetí překonaných myšlenek a ztuhlých forem a ztratilo by nárok na život. Nemají pravdu ti, kteří prohlašují: "V čem jsem se narodil, v tom i umřu!" Pravdu má apoštol Pavel, když praví: "Dokud jsem byl dítětem, mluvil jsem jako dítě, smýšlel jsem jako dítě, usuzoval jsem jako dítě; když jsem se stal mužem, překonal jsem dětský stupeň."

O to tedy jde: o překonání dětského stupně, překonání zaostalosti; jde o svobodu ducha, jde o zápas se vším, co této svobodě brání. Křesťanství tu určuje ducha prostředky, kterými se má tento zápas dít. Ne každý způsob je dobrý, správný a účinný. Ježíš nepřipouští násilí a vylučuje ducha zloby. Kristův bojovník poráží lež pravdou a nepřítel láskou. Jeho cesta je značena sebeobětí, ale vede spolehlivě k vítězství.

Nebyly vždy doby, kdy duchovní či světská vrchnost bránila svobodě ducha. Náš národ míval i vrchnosti, které svobodě ducha přály, ji podněcovaly a podporovaly. Takovou vrchnost měl apoštol Pavel na mysli, když psal: "Vrchnost je Boží služebník, k dobrému pro tebe."

Není-li vrchnost Božím služebníkem, nestojí-li ve službě dobra, pravdy a lásky, stává se Božím odpůrcem a platí na ni apoštolské slovo o svaté neposlušnosti: "Více sluší poslouchati Boha než lidí." V Pavlově smyslu nepřestává být ani pak "vrchností od Boha", ale tak, jako je i satan Božím služebníkem, k vykonávání Božího hněvu nad zpronevěřilým světem.

Tuším však, že Pavlova slova ukazují ještě výš. Přihlédneme-li k původnímu znění, musíme je přeložiti asi takto:— "Každá duše

poddej se mocnostem, které jsou nahoře" Které jsou to mocnosti, jež jsou nad námi? Víme z dějin, že zemské mocnosti, které nám vládly, měly jen poměrně krátké trvání. Dosahovaly panství a zas je pozbývaly. Měly jistě svůj úkol, který někdy se zdarem, jindy s nezdarem konaly. Avšak byly to mocnosti opravdu panující nad námi? Nepatřily samy jen k mocnostem spodním, zatím co pravé, vrchní mocnosti trvale panují nad vším lidstvem? To jsou ti praví služebníci Boží, kteří řídí a spravují lidstvo a bez nichž by se svět již dávno zhroutil v chaosu. Tyto mocnosti se dnes usilovně hlásí k slovu a podrobují si myslí a srdce mnohých lidí a

činí si z těchto svých poddaných poslušné nástroje. Nástroje k přestavbě světa, k jeho záchraně a blahu. O těchto vrchnostech platí pak plně slova Pavlova: "Každá duše budiž jim poddána! Kdo se jim protiví, Božínmu řádu se protiví. Nejsou postrachem dobrému jednání, nýbrž zlému."

Slovo to platí i mně a tobě. Která je to vrchnost, již jsem poddán? Jak se jmenuje můj pán, kterému sloužím? Ně kterému pánu vždycky sloužíme, jde jen o to, jak vysoký je ten pán. Ve službě nízkosti duše hyne. Ve službě vrchnosti roste a se stává spoluvůrcem ve velikém dějství Božím.

(Vysíláno do vlasti.)

ROZHLEDY

Zápas o duši českého lidu.

1. Jsme postaveni do českého lidu a nese-me, chtíce, nechťce, jeho slávu i pohanění. To znamená jinými slovy, že jsme povolání, abychom spolupracovali na jeho úkolech a brali odpovědnost za jeho nedostatky, onyly a hříchy. Nejsme vyloučeni z viny, ať jde o kterákoliv choroby českého života.

2. Poslání jsme *pro všechny*. Chybou by bylo, když bychom se spolkařsky, politickostranicky nebo sektářsky isolovali proti některé skupině českého lidu. Komunisté i katolíci mají nárok na naše služby. Varujme se sektářské nafoukanosti i zákonického sudičství, pyšného sebevědomí i slabošsky kompromisní přizpůsobivosti!

3. Předpoklad našeho zápasu o duši českého člověka je *láska* k němu. Bylo kdysi řečeno, že česká duše je krásná; ale také bylo řečeno, že český člověk je staletou politickou porobou i duchovním útlakem zmrzačen. Jiní zase upozorňují, že český lid má v sobě málo líbivého, nebo hrdinsky oslnivého, že je spíše rozšafně střizlivý a opatrně rozvážný. V této souvislosti není však naší věcí, abychom pronášeli soud nad národními ctnostmi nebo nectnostmi. Jednotlivec ani celý národ nemají, čím by se před Bohem chlubil; ale z jednotlivce i národa může si Bůh vytvořit povolné nástroje své vůle. A tak ať už náš lid má jakékoliv nedostatky nebo přednosti, jsme mu stejně povinováni láskou a službou.

4. *Láska* je vždy *prostá* a má smysl pro drobné potřeby lidí. Láska se dívá otevřenýma očima na to, co je kolem nás, nedává se unášet neskutečnými preludy a vznešenou nežíštností. Milující člověk chce bez zaujatosti poznat toho, ke komu je poslán a s kým žije. Tedy poznáváme a odhalujeme to nejlepší, co se dá odhalit i u lidí, kteří jsou nám jinak svými názory a svým směrem života vzdáleni. Neodbývejme českého katolíka, českého nevěře nebo světáka jen studenými hesly agitáčními, nahlédněme do jeho duše, zda se v ní něco nechvěje vstříc Tomu, kdož je Pánem náš všech! Méně polemizujme a útočme. více poznáváme a pomáháme!

. Všimněme si *českého katolíka!* Co se děje pod povrchem jeho nesprávného a zmodlářštělého náboženství? Jde za knězem do zpovědnice — tedy touží po odpuštění hříchů. Kleká před oltářem a klaní se oltářní svátosti — patrně touží po Kristu. Podrobuje se neomylnému papeži — patrně cítí, že je nad námi jistá pravda, které je nutno poslouchat. Chlubí se svou katolickou církví — patrně tuší, že všichni věrní Kristovi po celém světě se mají sběhnout v jednotu víry a duchovního společenství. Z katolíka se ozývá snaha, aby církev ve jménu Kristově vládla, — patrně touží po Kristu králi! Jak odpovíme na tyto touhy?

6. A co *český nevěrec?* Z čeho se rodí jeho pochybnosti? Patrně ze zklamání lidmi — i námi, kteří se nazýváme křesťany. A možná.

že nevěra velké řady lidí vzniká z úcty k rozumu, z kritického odporu proti pověře, tmářství, polovičitosti a pokrytectví. A nebo z touhy po svobodě? Jak odpovíme na tuto kritiku?

7. Snad i ten náš český *světák* zasluhuje pozornosti a lásky. Kdo je to světák? Ten, kdo miluje svět: kdo pracuje na úkolech širší společnosti národní a politické tak, že zapomíná na slávu Boha živého; ten kdo miluje sebe a všechno koná pro své zájmy; ten kdo se oddává zábavám a choutkám svého okolí . . . Ale nezahanbují nás t. zv. světáci svou pracovitostí, energií, svěžestí a zápalem?

Nevypadáme vedle nich někdy jako společnost zasněných anebo nafikavých a při tom lenivých vysloužilců? Pracujeme víc než oni?

8. Ale tento trpělivý a milující vztah k lidem mimo nás neznamená lhosejnost ani ochablost v tom, co je nám svěčeno jen jako naše *reformační poslání*. Naopak, jen pokorná láska jest si jista tím, k čemu byla povolána. Ke katolíkům, nevěřícím i světákům přicházíme se vzkazem od Boha; se vzkazem, který nám byl předán reformačními svědky u nás. Přicházíme s tímto vzkazem jako s výzvou, rozkazem i lékem. Vedeme zápas tak, že duši svého lidu voláme k odpovědnosti před Bohem a že ji léčíme tím, co nám bylo uloženo proroky, evangeliem a apoštolý.

9. Kdo chce zápas o duši českého lidu vybojovat, musí vědět k jakému obrazu ji má formovat. Reformační odkaz volá k pravdivosti a odpovědnosti ke službě a společenství lásky. (Poslušnost vůle Boží, obecnství vykoupených hříšníků, bratrství.)

10. Uvázlo něco v českém lidu z *reformačního dědictví*? Hleďte ohlas naší reformace v naší zemi u našich spisovatelů a národních vůdců! V čem záleží? Můžeme na něco navázat ve své práci? (Havlíček, Němcová, Kar. Světlá, Jirásek, Masaryk a. j.)

11. Tedy ještě jednou: znát sebe i své okolí ve světle evangelia! Být poslušným odkazu, který nám byl svěčen. Být pokorným v jistotě! Milovat toho, koho mám vést a o koho mám svádět boj! Obejmout celou zemi a celý národ svou věrou a přece při tom tvořit užší obecnství víry modlitby a lásky.

12. I národ náš je povolán, aby se podrobil vítězi na Golgátě a složil k jeho nohám

své hříchy i své největší národní touhy. Vydatvat živé svědectví o tomto poslání českého lidu a v plnosti víry pro ně pracovat je našim slavným úkolem.

(Výše naznačené body byly připraveny pro diskusi po jedné z přednášek akademické YMCA v Československu před druhou světovou válkou. Redaktor si už nepamatuje o kterou konferenci se jednalo a ani kdo řekl na uvedené thema. Avšak závazky i zodpovědnost čsl. evangelického křesťana o duši našeho lidu, jak je v nich naznačená, platí i dnes pro nás všechny—doma i v exilu! — Pozn. redakce.)

Cizojazyčný tisk v Americe

6. května 1732 vyšly v Americe první cizojazyčné noviny, německý čtrnáctidenník *Die Philadelphische Zeitung*. Jeho vydavatelem byl podnikavý filadelfský tiskař—jeden z amerických průkopníků nakladatelských — Benjamin Franklin.

V následujících dvě stě sedmadvaceti letech vyšlo zde několik tisíc publikací ve více nežli padesáti jazycích. Většina z nich ovšem časem zanikla, nebo se spojila s jinými publikacemi, nebo změnila cizí řeč za angličtinu. Roku 1959 vycházelo ve Spojených státech asi 775 cizojazyčných publikací, kupovaných skoro pět milionů lidí a čtených nepochybně počtem dvojnásobným.

Pro třicet milionů přistěhovalců, kteří sem přijeli ze zemí, v nichž se nemluví anglicky, znamenal cizojazyčný tisk více nežli prosté spojení s kulturním dědictvím a běžnými událostmi ve staré vlasti. Nováčkovi srozumitelná mateřská řeč umožňovala mu seznamovat se i s událostmi v Americe, objasňovala mu nové, mnohdy záhadné stránky amerického života, pomáhala mu usměrňovat názory a současně i vyjadřovat mínění jeho.

Vliv amerického cizojazyčného tisku na průběh amerických dějin je nesnadno hodnotiti; jisto je, že nebyl malý. Německý a skandinávský tisk minulého století zasloužil se o podpoření abolicionistického hnutí a o potírání organizovaného protipřistěhovalceckého smýšlení. České, slovenské, italské i polské publikace postavily se v občanské válce za snahu o osvobození černochů a povzbudily tak nejednoho nového přistěhovalce, aby

vstoupil do armády Severu. Ruské noviny v San Francisku pomohly zdolat mnohé z počátečních omylů a přehmatů, kterých se dopouštěla vláda při administrativě Alasky.

Vliv cizojazyčného tisku byl silně pocitován i na jiném poli amerického života—v průmyslových vztazích. V posledních letech minulého století a v prvních letech tohoto nenacházelo americké dělnictvo mnoho mluvčích v tisku anglickém. Hlavní úkol objasňování dělnického hnutí a podporování spravedlivých snah dělníků o nápravu připadl tak tisku cizojazyčnému. Německé, skandinávské, italské, ruské, židovské i jiné cizojazyčné publikace pomáhaly poučovat i organizovat dělnictvo. Přivodily tak význačné změny v americkém hospodářství, změny, označované jakožto výsledek "nekrvavé dělnické revoluce."

Noviny vedly boj za osmihodinovou pracovní dobu, za uznání odborových organizací, za dělnickou kompenzaci, pojištění v nezaměstnanosti a sociální zákonodárství. Jak čtenáři těchto novin, tak i mnozí redaktoři byli vysloužilci z boje o tyto cíle již ve staré vlasti. Jako příklad stačí uvést "Osmáctyrycátníky" a ruské Židy a jiné uprchlíky před útlakem caristické vlády.

Venkované ze střední, východní a jižní Evropy a jejich mluvčí, redaktoři cizojazyčného tisku, narazivše na polofeudální poměry v amerických dolech, slévárnách, ocelárnách a na železnicích, bojovali proti nim způsobem.

jakého již před tím užívali proti svým feudálním pánům—protesty, stávkami, demonstracemi. Podporování svým dělnickým hnutím a posílení novým dělnickým zákonodárstvím postavili se dělníci proti policii majitelů hutí a železáren v Pensylvánii; proti Pinkertonovým stávkokazům v Coloradu, v Indianě a v Minnesotě; proti vydírdušským podnikům (t. zv. sweatshops) v New Yorku; proti stále zrychlovanému tempu výroby na běžících pásech v Detroitu; proti exploitaci v Chicagu.

Vedle své důležité role v americkém dělnickém hnutí projevoval neanglický tisk i trvalý zájem o zahraniční politiku Spojených států. Přispěl k vykořenění amerického izolacionismu. Jako konkrétní příklad jeho činnosti uvedme jeho úlohu při formulování politiky sebeurčení národů po první světové válce. "Čtrnáct bodů" presidenta Wilsona bylo z nemalé části zásluhou cizojazyčného tisku.

Dějiny neanglického tisku v Americe a jeho role v asimilaci a amerikanizaci přistěhovalců můžeme sledovat v uschované sbírce starých novinových čísel německého New Yorker Staats-Zeitung und Herold, nejstarších neanglických novin ve Spojených státech. První číslo vyšlo na Štědrý večer roku 1834. Staats-Zeitung slavil tak nedávno 125té výročí svého založení zvláštním vydáním o 176 stránkách.

American Council

BESEDA

J. L. Mikoláš:

250. let evangelického chrámu Boží Milosti v Těšíně.

Dne 24. května m. r. bylo tomu 250 let, tedy čtvrt tisíce let, co bylo vytýčeno místo pro stavbu evangelického kostela v Těšíně, v hlavním městě stejnojmenného kraje. Stalo se tak na základě dohody mezi švédským králem Karlem XII. a rakouským císařem Josefem I. sjednané 1. září 1707 v Alt-Raustadu (Starém Rauštátu), odtud Altraustadskou zvanou a pak konečnou resolucí čili exekučním

recessem, to jest tolik jako prováděcím nařízením ze dne 27. ledna 1709, dle kterého mohli si Slezané vystavět šest evangelických kostelů; jeden z nich též v Těšíně.

Tato dohoda způsobila velikou radost mezi těšínskými evangelíky. Zadarmo to však nebylo! Složili do císařské pokladny 10,000 zlatých jakožto dobrovolný dar za toto "císařské mírosrdenství." Však císařská pokladna těch peněz potřebovala. Učinili to však rádi, protože jejich tužby po vlastním stánku Božím byly splněny. — K provedení stavby a všech záležitostí s tím spojených vybrali ze svého středu několik vlivných a zámožných členů, aby títo za celek vykonávali patronát-

ni právo. Bylo to první presbyterstvo čili staršovstvo, jež bylo vybaveno plnou mocí, zvaným "Zmocnění" o šesti člancích, a podepsané 23. členy ze stavu panského a rytířského, s datem 10. dubna 1709.

Patrným je a zůstane toto základní ustanovení. Je sepsáno v českém jazyku a v německém překladu má následující záhlaví: "Ve jménu Blahoslavené a nerozdílné Trojice Svaté. Amen." A začíná: "My nižepsaní obyvatelé knížectví těšínského stavu panského a rytířského augspurské konfese doznáváme tímto Listem, jež slove Zmocnění . . ." Jediný, kdo je v původním znění zveřejnil byl zesnulý Dr. Gustav Adolf Skalský, první děkan bohoslovecké Husovy fakulty v Praze, který je otiskl ve svém spisu, "K těšínskému jubileu r. 1909." Ostatní spisovatelé zabývající se dějinami Těšnska a evangelictvím na Těšínsku z pochopitelných příčin to pominuli—at' už to byli Němci či Poláci. Nechtěli přiznat český původ základu evangelického chrámu v Těšíně.

Když bylo postaráno o místo, požádán císařský splnomocněnec o úřední vytyčení místa. Stalo se tak v ten památný den 24. května 1709. Toho dne přijel císařský komisař hrabě Zincendorf do Těšina. K jeho uvítání vyjela četná deputace na koních až do Fryštátu. Před Těšínem očekávalo jeho průvod množství obyvatelstva seelského až ze zapadlých horských dědin. Lid klekl před císařským komisařem a modlil se slovy díky za šťastné dožití chvíle a splnění své duchovní touhy.

Na místě, kde chrám měl být postaven, hrabě Zincendorf znovu shromážděným přečetl o císařské milosti, které se Slezanům dostalo. Na to vztyčen na žerd', černo-žlutě natřené, císařský zlatý orel. Po tomto úředním výkonu představenstvo převzalo místo a tam

vystavělo do dnes stojící chrám Ježíšův, první to opět evangelický od protireformace r. 1654.

Po úřední části slavnosti pokračováno v církevní. Shromážděný lid zpíval české písně. "Samému Bohu sláva, čest," a "Tebe, Boha, chválíme." Mohutný a nadšený zpěv svědčil o uvolnění duchovní tísně, jež dosud svírala hrdla českých evangeliků na Těšínsku a kteří jen v úkrytu se modlili z českých Třanovského kancionálů. Po písních pronesl první těšínský kazatel Jan Muthmann, diakon z Kunštátu, posvěcující řeč. Následovaly modlitby díky—i za císaře pána.

Je tudíž 250. výročí těšínského chrámu i pro český národ památným. V chrámu tom dlouho se kázalo a modlilo z českých kancionálů a ve škole se učilo českým jazykem. Roku 1813 zbudováno při chrámu i evangelické gymnasium, jež bylo současně r. 1709 povoleno. Bylo jedinou evangelickou střední školou v českých zemích. I když vyučovací řeči byly němčina a latina, vyučovalo se tam i češtině a polštině, jazykům v kraji tom obecným. Na tomto gymnasiu studovalo mnoho synků českých i moravských, zejména v letech 1848-72. Jako profesor působil tam Dr. Arnošt Plucar, rodák brněnský, účastník Slovanského sjezdu r. 1848 v Praze, a jako ředitel tam byl Slovák Kalinčák, obá uvědomělí vlastenci.

Evangelické gymnasium těšínské odchovalo mnoho českých vynikajících vlastenců, jako Ferd. Císař, Dr. Gustav A. Skalský, Molnárové, Odstrčilové, Opočensští, Pelíšek a j. Je jich několik set, kteří prošli tímto věhlasným učelištěm, kde byli sdružení ve studentském spolku "Bratrství." Jako památku na ně upomínají dva svazky "Žniče," literárních prvotín českých studentů těšínských.

Problém český, problém českého myšlícího člověka je . . . dvojitý: náboženský a sociální. Běží o to vypracovati v sobě člověka evropského a přece českého, moderního filosofického pokračovatele na dráze našich předků, Bratři, jak ukazoval zvláště Palacky; organickou syntésou moderního úsilí filosofic-

kého i odkazu naší reformace. Naše české bratrství bylo však především bratrství práce a opět práce. Je tedy náš úkol reformační i obrodní po výstce sociální: přikazuje především stálou a vytrvalou práci pro lid

F. M. Bartoš: *Masarykova česká filosofie. Vyšlo nákladem Kalicha r. 1919.*

Helena Kohoutová:

ACH

*Ach, bědná nahoto mých vin a poskvrnění!
Nerado přiznává se k tobě srdce, lhář,
když stane v úleku
— a úniku již není —
své vlastní podobě bezradně tváří v tvář.*

*Jak vředy Lazara záladná hnutí kvásí.
Víš, klamná čistoto, jak tvrdý pohled máš,
když s hříchy bližních svých zálibně
pohráváš si?
Ty nejsi, čím se zdáš, ty pouze předstíráš.*

*Jen styď se, pokoro! I v kleče nadouváš se.
Tvým slzám chybí sůl, tvé rty nespálil vzdech.
Zpod víček sklopených se díváš vlastní kráse.
Jen vstaň a prohlédni! Těch planých diků
nech!*

*A větám vybraným dej uzdu, výmluvnosti!
V nich k slovu hlásí se jen obilný hrob.
Až zmikneš zoufalstvím, to ticho řekne dosti
Tomu, Jenž sklání se i k tvářím bez podob.*

*Ta bída bídoucí, když blesk probudil spáče.
Ta slabost, uhožost, k níž temné síny lnou!
Tvář zbledlá poznáním žhne hořkou vlnou
pláče:
Ach, Synu Davidův, smiluj se nade mnou!*

Fráňa Velkoborský:

CO ŘÍC TI MOHU

*Co řic ti mohu v těchto dnech
ach co já vím
tu září dní tu sobě nech
a mně přej noci stín*

*Za všechnu lásku úzkost žal
za rosnou něhu chvíl
za vše co jsem si z tebe vzal
a co jsem nevrátil*

*Rozevlát do čtyř světa stran
tebou chci stále znít
rozštěpen ve dvě rozeklán
do tvého štítu vryt.*

Marie Rafajová:

Nedělní ráno v horách

*Jitro Tvou slávou rozechvělé,
rosnatým pláčem plesá v travách.
I les ví, že je neděle.
A hroty smrků po dálavách
se rozbloudil a z mlhovin
k úlitbě sivou vláhu sbírá.*

*Na strašné cestě Pán, Tvůj Syn,
Bože náš, padal, aby míra
člověcké viny, bezměrná,
zapadla, ráno po sabatě
jak černá jiskra do černa,
jak kámen, na nějž vrchovatě
se vrší vlny lásky Tvé. —*

*O jasná hloub, z níž propadlinám
zbahnělých srdcí neděle
vypučela s Tvým nevzpomínám!*

1. Korintským 15,17.

*Ze všech modliteb nejznámější jest O t e
n á š ! Bývá nejčastěji opakována, ale také
nejvíce zneužívána. Vpravdě největší to mu-
čedník, jak pravil Luther. A přece právě tato
modlitba jest pravým protestem proti hez-
myšlenkovitému aneb okázalému modlení.*

(Domov. kazatel).

*Nepovzneseme-li naše životy na úroveň
našich modliteb tak brzy naše modlitby bu-
dou strženy na úroveň našich životů.*

—Biskup Brent.

LITERATURA

**Nové vydání brožurky "Jak se státi
americkým občanem."**

American Council for Nationalities Service vydal nově upravený náklad brožurky "How to Become a Citizen of the United States", sepsané původně sl. Marion Schibsbayovou a panem Read Lewisem. Tato stále doplňovaná a modifikovaná příručka je již skoro čtyřicet let standardní prací na tomto poli amerického zákonodárství.

Na 128 stránkách knížky vysvětlují se požadavky, kladené na žadatele o občanství; po-

pisují se jednotlivé kroky naturalizačního postupu; píše se o tom, co musí žadatel podniknouti, aby se mohl stát americkým občanem. Tyto informace jsou doplněny průvodcem, který má usnadnit žadateli, aby se připravil na naturalizační zkoušku. Průvodce pozůstává ze 130 otázek a odpovědí o amerických dějinách a vládě. V brožurce je též uvedena Ústava Spojených států a Prohlášení neodvislosti.

Knížka "Jak se stát občanem Spojených států" není míněna toliko pro jednotlivé žadatele, ale i pro učitele, sociální pracovníky a advokáty, čili pro všechny lidi, k nimž se cizinec obrací o radu. Tato skupina znalců najde v brožurce i podrobnější informace o technických, a mnohdy značně složitých problémech naturalizačních a občanských.

Jednotlivé výtisky zrožurky "How to Become a Citizen of the United States" prodávají se po jednom dolaru a jsou k dostání u American Council for Nationalities Service, 20 West 40th Street, New York 18. N. Y.

Pan T. Malecki, Poznan, Daszynskiego 93, Poland, nabízí ke koupi původní Kralickou Bibli z r. 1613 v krásné původní vazbě. Jest to nesporně vzácná příležitost pro některého z krajanů, milovníků starých českých evangelických tisků, zakoupiti tento výtisk Bible. P. Malecki neuvádí cenu, ale zájemci mohou napsati přímo na výše uvedenou adresu a cenu s majitelem dojednat.

Ne v bratří vraždě jev se muže síla,
než v boji s živly dravými se tuž.
sval jeho mocný konej míru dila
a v jarém napjetí jen dobru služ;
služ ducha síla přemáhání sebe,
té saně sobectví, jež lidstvo střebe.

(Sv. Čech)

DOPISY ČTENÁŘŮ . . .

(Munden, Kansas) "I love to read the Listy . . . I am not able to write Czech very well, but I can read Czech as well as English. May God bless you in what you do for the Lord. In Christ name, Mrs. Blanch Horak."

(Z dopisu z ČSR.) "Od 8. až do 10. prosince bude zasedat v Praze XIII. generální synod československé církve. Musí vyřídit některé důležité věci, hlavně "řád členství církve." Státní úřady dnes nevedou náboženství občanů v evidenci, a tak církev musí stanovit určité zásady, dle kterých posuzuje, kdo je opravdu členem. Tendence je teď proticírkevní a protináboženská, protože komunismus dle Marxe a Lenina nepočítá s náboženstvím jako životním faktorem, a církev se proto musí orientovat, aby o svých členech věděla — Žijeme v ústraní, a celkem nic nevíme o světě . . ."

ZASLÁNO REDAKCI

Dostávám dopisy svých přátel z naší rodné země. Posledně mnozí se zmínují o povzbuzení, které jim donesl redaktor tohoto listu.

Abych nikoho nepřivedl do těžkostí, nebudu jmenovat. Zde jsou však úryvky takových dopisů: "Bratr T. byl poslán samým naším Pánem. Povzbudil, potěšil." — "Kéž by takových návštěv bylo více, jakou byla návštěva br. T." — "Dosud hovoříme o tom, co nám pověděl br. T. za své poslední návštěvy zde." — "Viděli jsme velmi rádi br. T. a ještě raději jsme si poslechli, co nám pověděl."

Józa Novotný

Výroční schůze Jednoty československých protestantů, odbočka Toronto, se bude konati v neděli, 14. února 1960 ve 12:15 hodin, hned po ukončení služeb Božích v Betlemském kostele, 17 Rhodes Ave., Toronto. Všichni členové a přátelé odbočky Jednoty jsou k této schůzi srdečně zváni.

— Rozšiřujte náš časopis. Předplatte jej svým přátelům.

"Nenít probuzení, není nápravy mravní bez vzdělanosti a pokroku, není nápravy mravní bez ustavičné práce osvětové. Všecek pokrok vzdělanosti sloužit musí opravě mravů a všeho života." —T. G. Masaryk

Běda tomu, kdož staví dům svůj s útiskem a paláce své s křivdou, kterýž bližního svého v službu podrobuje darmo, mzdy pak jeho nedává jemu.

Jerem. 22, 13.

Z našeho Siona a odjinud

Po uzávěrce tohoto čísla nám došla zpráva o úmrtí br. far. George Bardaríka. Zemřel 24. prosince v Daytona Beach, Florida, kde žil po několik měsíců na odpočinku. Pohřeb se konal 28. prosince. Br. G. Bardarík jest nám naší čtenářské veřejnosti nejenom jako kazatel, ale i jako redaktor Slovenského Kalvína a agilní pracovník v Slovenské kalvinistické presbyterni unii. Pozůstalé rodině vyslovujeme naši upřímnou soustrast a poroučíme jí do stálé ochrany Boží.

Wisconsinský státní poslanec Pavel Haugh obdržel před vánočním zprávu z čsl. velvyslancectví ve Washingtoně, že prezident Antonín Novotný vyhověl jeho žádosti o povolení k vystěhování z Československa manželce a dvěma dětem krajana K. B. z Jižní Afriky. Tím tedy končí jedenáctileté násilné rozdělení této rodiny.

Historie B-ovi rodiny není oječinělá, ale jistě příznačná pro poměry převládající v zemích za Železnou oponou. Krajana B., takto občan Jiho-afričské unie, se vypravil v roce 1947 na návštěvu Československa. Nejen on, ale zvláště jeho manželka, chtěla vidět rodiče a ukázat jim dvě vnoučata. Ani jednoho z nich v té době nenapadlo, že skutečnost, že paní B. nebyla ještě občankou Jiho-afričské Unie, bude mít rozhodující vliv na jejich návrat. Kromě toho tenkrát ještě byl prezidentem Edward Beneš a Československo usilovalo vše možné o znovuvybudování demokratické základny pro obnovenou republiku. B-okovi zůstali v Československu přes sedm měsíců, až do léta 1948. Během té doby prodělali únorový převrat a patrně politické změny v zemi jejich pobyt zkrátili.

V létě 1948 se všichni B-okovi rozhodli k návratu do Johannesburgu. Jaké však bylo jejich překvapení a zděšení, když na hranicích Československa byli informováni pohraniční stráží, že jedině pan B. jakožto jihoafrický občan může opustit republiku, ale paní B. a její dvě děti se musí navrátit, protože jsou občany Československými a nemají povolení k výjezdu. — Tam, na česko-rakouských hranicích v r. 1948, viděl p. B. svoji rodinu naposledy. Po celých jedenáct let se pokoušel odžet pro ní povolení čsl. úřadů, ale marně. Ani dopisy Spojeným národům, mezinárodnímu soudu v Haagu, Dr. Albertu Schweit-

zerovi, prof. Dr. J. L. Hromádkovi, čsl. ministru vnitra a i prezidentu Eisenhowerovi nepřinášely výsledku.

V červnu t. r., p. B. se obrátil na naší Jednotu a na redaktora t. l. s prosbou, aby tento při návštěvě Československa intervenoval jeho jménem na patřičných místech. Redaktor však byl zrazen z tohoto postupu, neboť mu bylo řečeno, že by taková intervace mohla více uškodit než prospěti manželce i dětem p. B. A tak se vrátil do U. S. A. bez jakéhokoli viditelného výsledku. V té době však byl již na návštěvě v U. S. A. ruský premiér Chruščev. Na několika místech byl zastaven uprchlíky z krajín za Železnou oponou s prosbou o propuštění některých příbuzných. Premiér Chruščev všem slíbil, že jejich příbuzným bude povolen odjezd. Redaktor t. l. požádal státního poslance Pavla Hauga, původem Čecha, jestli by byl ochoten napsat dopis československému prezidentovi a požádati ho o propuštění zmíněné rodiny. Poslanec Haugh tak ochotně učinil a 16. září m. r. doporučený dopis byl zaslán prezidentovi Novotnému. 5. prosince přišla odpověď, která obsahovala radostnou zprávu o vystěhovačském povolení pro členy rodiny p. B.

Papež Jan XXIII v dopise katolickým učitelům na sjezdu v Utrechtu v Holandsku, prohlásil, že "dnes, stejně jako v minulosti, církev rozhodně prohlašuje své právo na školy, ve kterých mysl dětí jest ovlivněna věřícími učiteli, a ve kterých vyučování všech předmětů jest konáno ve světle křesťanské víry."

Br. Dr. Jaroslav Mrázek se v lednu přestěhoval z Del Norte, Colo., do Tolono, Illinois.

Br. Mrázek přijal tam volbu za faráře v presbyterni církvi. Vitáme br. Mrázka opět na Středo-západ a doufáme, že nám nyní bude opět moci pomáhat v práci v naší Jednotě.

Kontrola porodnosti, jakožto prostředek ku kontrole vzrůstu obyvatelstva světa, jest středem pozornosti římsko-katolických, protestantských i světských kruhů. Zatím, co stanovisko římské církve jasně naznačuje její odpor vůči jakékoli "umělé a nepřírozené" kontrole, ostatní kruhy se více méně shodují, že bez ní vzrůst světového obyvatelstva v několika příštích desetiletích bude tak veliký, že zavíní hlad, nemože a chudobu daleko většímu počtu lidí, než jak je tomu dnes. Odpůrci kontroly porodnosti tvrdí, že zvy-

šená produkce potravin a jejich rovnoměrnější distribuce postačí na to, aby životní potřeby zvýšeného počtu obyvatelstva byly uspokojeny. Náboženský odpor vůči kontrole porodnosti byl nedávno kritizován třemi světovými vědci. Sociolog chicagské university, dr. Philip M. Hauser, prohlásil, že metody kontroly přijatelné římsko-katolické církvi nedostačují na řešení problému. Sir Julian Huxley, světoznámý britský biolog plně souhlasil s prohlášením dr. Hausera a vyslovil se proti nedávném prohlášení papeže Jana XXIII o tomto předmětu. Historik Arnold J. Toynbee nazval kontrolu porodnosti jedinou cestou k rozřešení hospodářských a sociálních poměrů v méně vyvinutých zemích.

7. březen t. r. bude významný pro všechny Čechoslováky v U. S. A. tím, že v den výročí 110. narozenin prvního presidenta Československa, T. G. Masaryka, ministerstvo pošt Spojených států uvolní do prodeje novou serii známek "Champions of Liberty." čtyř a osmi centové známky této serie budou mít vyobrazen portrait T. G. Masaryka. O vydání těchto známek se hlavně zasloužila Československá národní rada americká. Upozornujeme naše čtenáře, aby si předem objednali archy těchto známek prostřednictvím ČsNRA. (Adresa: 4125 West 26th Street, Chicago 23, Ill.)

Třísvezková římsko-katolická Bible v chorvatské řeči byla vydána v Jugoslavii za redakce biskupa z Mariboru. Podle zpráv překlad jest vysoké vědecké i literární úrovně.

Z 1,455 kazatelských míst v Evangelické církvi berlínského-brandeburského distriktu v Německu, 293 jest bez kazatelů. Ve východním Berlíně 34 ze 184 míst jest neobsazeno; v západním Berlíně 46 ze 332. Ve venkovských sborech poměr jest: 213 neobsazených z 939.

Neočekávaně z mnoha zemí docházejí zprávy o proti-židovských demonstracích. Počínaje Německem, kde svatika se objevila na štědrý den na zdi synagogy a konče protižidovskými helsy, která se objevila na veřejných místech v mnoha jiných zemích (Anglie, Francie a i U. S. A.) Jaké je vysvětlení pro tento úkaz? Jest to něco, co denní tisk jen zveličil? Snad! Avšak nezapomeňme, že proti-židovská nálada v Německu existuje, i když jest přítomně projevoována spíše společensky spodními a

vyděděnými živly. Význam podobných demonstrací nesmí být podceněn. Svět si sotva může dovolit zapomenout skutečnost, že nacističtí zločinci povraždili během druhé světové války šest milionů Židů. — Naštěstí, dnes většina Němců s podobnými demonstracemi nesouhlasí. Podobné nesociální a nedemokratické projevy jim však důrazně připomínají, aby byli ostražití a nedovolili podobným elementům růst! Ostatní svět však též bude muset věnovat více pozornosti vzrůstajícímu proti-židovskému citění v Německu a i jinde ve světě a plně si ověřit, odkud toto hnutí jest živeno. Není zcela vyloučeno, že i návrat nacismu jest podporován komunisty, kteří v touze z diskreditovat západo-německou vládu Adenauerovu, používají pochybné živly v Západním Německu k rozvířování nacistického myšlení. Dohady však nejsou fakta. Úkolem svobodného světa jest přesně zjistit, kdo stojí za současnými demonstracemi v Německu, ale i v ostatních zemích, kde se projeví!

Od prosince minulého roku se v Československu provádí rozsáhlé vyvlastňování domovního majetku. Vlastníkům se bez náhrady berou činžovní domy a převádějí se do "společné socialistické péče" nájemníků. Podnět k těmto zákrokům dal nový zákon, podle kterého má národní výbor právo "zesocializovat" domovní majetek, jakmile dluhy vlastníka z titulu oprav, daní, dávek a pod. dostoupí dvou třetin hodnoty nemovitosti.

V praxi věc vypadá takto: Režimem stanovené činže jsou nízké, takže z jejich výnosu nelze provádět ani nutné údržby a opravy. Na druhé straně režim naléhá na to, aby domovní majetek se dal "do pořádku," protože očekává letos příliv cizinců na spartakiádu, a nechce, aby Praha a ostatní města republiky vypadala tak, jak je popisují západní novináři: omšele a zchátrale. Co následuje potom, popsala pražská Práce dne 15. prosince takto:

"Nový nedávno parlamentem schválený zákon . . . dává nájemníkům (!) možnost zadávat různé opravy ne podle vůle domácího, ale podle skutečné potřeby. Nesouhlasí-li majitel domu s návrhem nájemníků, může národní výbor dát udělat opravu i bez jeho souhlasu (!), samozřejmě že na účet majitele. Dosáhnou-li dluhy soukromého majitele činžáku u národního výboru za opravu dvě třetiny hodnoty domu před provedením oprav, může být tento majetek—uzná-li to místní národní výbor za vhodné—převeden do socia-

listického vlastnictví."

Jinými slovy—režim prostřednictvím komunistických domovních důvěníků může zařídit provedení tak nákladných oprav, že tím vytvoří zákonné předpoklady pro vyvlastnění.

Údržba domů však nezávisí jen na dobré vůli domácích. Tím, že režim "zesocializoval" řemesla, vznikl takový nedostatek řemeslníků, že mnohdy ani při nejlepší vůli domácí nemůže nikoho na opravy sehnat. Situaci vytyhla ostravská Nová svoboda dne 30. října, když psala, že "v poslední době se rozmohla zvláštní epidemie. Nepostihuje lidi. Postihuje domy. Jdete kolem domu a z něho nic spadne před vás nějaký předmět. Prohlédnete si jej—ejhle, ona to omítka."

Nová svoboda pak znovu konstatovala dobře známý fakt, že se na dům v takových případech přibije tabulka s nápisem "Pozor, padá omítka." Jenže v tak zehátralém stavu jsou nejen soukromé vlastněné činžáky, nýbrž i budova "v Ostravě v Puchmajerově ulici, v níž je umístěno ředitelství národního podniku Pozemní stavby Ostrava."

Nemůže-li si ani ředitelství Pozemních staveb opravit vlastní budovu, jak to lze očekávat od domácích, kteří nemají k dispozici ani prostředky, ani služby řemeslníků na provedení prací. Vznikla tedy situace, kdy režim je nucen přikročit k "socializaci" i domovního majetku. Je-li to znamená značnou finanční i administrativní odpovědnost. snaží se přesunout tuto odpovědnost alespoň částečně na "kolektivy nájemníků."

—FEC.

Předplatné a dary na časopis a práci Jednoty došlé v prosinci 1959.

Rev. J. Zajicek, Windson, Canada	\$5 00
Ch. Holoubek, New York 21, N.Y.	27 00
Anna Hanus, Elizabeth, N. J.	5 00
Mrs. A. Moravec, Stillwater, Minn.	10 00
Michael Mraz, Turtle Creek, Pa.	5 00
Albina Barton, Austin 4, Texas	4 00
Rev. E. J. Kalina, Baltimore 12, Md.	5 00
H. S. Terabek, Minneapolis 14, (Yukl)	5 00
John Hauzer, Trail City, So. Dak.	5 00
Mrs. John Simecek, Rowena, Tex.	10 00
Mrs. M. Pospisil, Minnetonka, Man.	5 00
F. Smolik, Osage Iowa	6 00
Fred Opocensky, Dominion City, Man., Canada	5 00
John Matys, Grimsby, Ontario, Can.	5 00
Nettie Zlatník, Glenside, Sask., Canada	3 00
Jan Matys, Omaha 6, Nebraska	7 00
Emma Musil, Omaha 8, Neb.	2 00

Frances Metz, Chicago 11, Ill.	3 00
J. P. Locner, Bern, Switzerland	2 00
Enrico Molnar	10 00
V. Zahradnick, Windsor, Ont., Canada	7 00
Anna Kolar, Omaha 7, Neb.	17 00
A. & M. Horsky, Cedar Rapids, Ia.	5 00
Rev. B. A. Rundus, Delphos, Kans.	5 00
Mrs. Jos. Pokorny, Wahoo, Neb.	10 00
Wesley Tupy, Ennis, Texas, (sbor a nedělní škola)	10 00
Mrs. C. Zimmerman, Johnstown, N. Y.	6 00
Jar. Galda, Omaha 9, Neb.	5 00
Kroužek Marta, Cleveland, Ohio	10 00
J. Stalmach, Smithville, Texas	10 00
Evelyn Zacharias, Long Island City 3, N. Y.	10 00
V. Stepanek, Toronto, Canada	25 00
J. Kozehorsky, Brookfield, Ill.	3 00
Frank W. Fajmon, Cedar Rapids, Ia.	5 00
Rev. A. J. Moncol	2 00
John Laza, Mereta, Texas	5 00
J. Mikulasek, Bellevue, Ia.	10 00
Rev. Ch. J. Koukol, Omaha Neb.	10 00
(zahrnuje předpl. pro Mrs. Rose Caha, Ceresco, Neb.)	
Rose Tuma, Toronto, Canada	2 00
Suzana Mayson, Phoenix, Ariz.	5 00
Andrew Carona, Cleveland 11, O.	10 00
Mrs. Anna Sevcik, New York 68, N. Y.	2 00
Mrs. Mila Horak, Bayport, Minn.	10 00
Mrs. Louis Durdik, Newton Falls, O.	4 00
P. B. Fischer, East Lansing, Mich.	5 00
Pavlineks, Riverside, Ill.	20 00
Mrs. S. J. Standish, Garden City, Mich.	4 00
Marie Hodek, Orlando, Fla.	10 00
Dr. A. P. Slabey, Warnock, Ohio	15 00
Mrs. Mary Slabey	5 00
Mrs. Emily Slabey Campbell, Jacksonville, Fla.	5 00
Charles E. Cunel, Swisner, Ia.	3 00
John Krafka, Sr., Valparaiso, Neb.	5 00
F. Puyman, Glenside, Sask., Canada	8 00
Julius Eger, Cicero 50, Ill.	25 00

S díky přijala a o další pomoc a přízeň čtenářů prosí: Národní jednota, Mr. John Opie, pokl., 4800 South Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois.